

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

De Conversatione Apostolica - A Curatoribus Animarum piè & fructuosè instituenda ; Complectens varios & solidos modos juvandi & consolandi diversorum Statuum Personas afflictas, praecipuè aegras & captivas ...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1680

§. 6. Quæ pericula in Visitatione Apostolica declinanda sint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49274](#)

lister præscriptam sedulò observet: Apud eos, quibuscum versariss,
ræles quo quis Amicos & Familiares ita semper te gerat, ut si ali-
ps. quando futuri sint inimici. Hec cogitatio lascivientem li-
niacientia vitâ facile cohobebit, ut ne quid familiaritate & am-
icitia proœctus offendas: simûlque talis cautio illos in ve-
ta birecundiam adducet, sine ulla causatibi amicitiam renunci-
onis ands. Quæ doctrina ut tantò efficacior sit, proderit alteram
nem quoque cautionem suprà ex vita S. Ignatij allatam jungere,
go ju quâ dicebat, cù consideratione verbum quodvis esse proferen-
tum eligendum, ac si certò ad multorum aures esset perventurum.

§. IV.

Quæ pericula in Visitatione Apostolica de-
clinanda sint.

I. QUAM periculosa sit hæc Visitationis Apostolice fun-
ctio, sapienter S. Ignatius advertit, qui, ut in vita l. 5.
c. 11. Ribadeneira testatur, dicere solebat, pulcherrimum
quidem esse munus, & Operariorum proprium, versandi cum
hominibus familiariter, & agendi; sed illud, quò plùs habet
utilitatis, si restè fiat; eò etiam plùs periculi habere, si inc-
erto & prè peragatur. Nam, ut moratus sermo, & modesti, pruden-
tisque hominis assiduus alios ad Christum maximè allectat,
& invitat, ita præcipitis atque inconsiderati usus à sancto
plerumque proposito avertit, & offensio contrahitur, ex quo
quaerebatur utilitas. Multas proinde cautions censebat ad-
hibendas, ut illud munus officij utiliter exerceretur, quas
quidem ipse exemplo magis tradebat, quàm verbo. Ego ta-
men triplicem potissimum adhibendam existimo, in triplici
scilicet periculo declinando.

II. Quorum primum est, ne in familiari ejusmodi visita-
tione paulatim sinistra intentio & affectus carnalis subintraret,
sicque illud Thomæ Kempensis l. 1. c. 15. verificetur: *Sape*
videtur esse charitas, & est magis carnalitas. Et ut S. Tho-
mas Aquinas opusc. 61. c. 31. loquitur, *nonnunquam Ami-
citia, quæ sine vito naturaliter, & spiritualiter inchoatur,*
subintrante vito carnaliter terminatur. Sicut enim in pesti-
lentibus locis sensim attractus aër latentem corporis morbum
injicit; sic in prava consuetudine conversatione, maxima
nobis

nobis mala hauriuntur, etiam si incommodum statim non nostrum
riatur. Qualia vero sint haec damna, quae ex tali carnali astru-
ctu, & sensuali amore nascuntur, S. Theresia in itin. perfec haec
4. sequentibus verbis patheticè describit: videtur quod num
excessus in charitate nullum inter nos damnū adferre per cave-
tantum tamē damni. Et imperfectionis secū trahit, ut ne patia-
nem id credere mihi persuadeam, nisi qui suis id oculis per-
ixerit. Hic namq; Diabolus intricatissimas excitat tricā
in conscientia eorum, qui non nisi rudi quodā modo Deo
cere, Et servire studēt, parū aut vix sentiuntur, adeo ut
etiam virtutem esse putent; at qui perfectioni comparandi haun-
tendūt, id optime intelligunt. Hoc namq; voluntati suū p
latim robur eripit, ne illa se Deo amando totum impene
communitati vero quam evidentissima damna creat. C. præl.
quantopere alienus debeat esse hic carnalis affectus à V Puè
Apostolico, Christus ipse satis ostendit, dum suam Apoſtolum
humanitatem per ascensionem subtraxit, quia ipsum non
tum spiritualiter, sed etiam carnaliter diligebant, & sic
poralis ejus præsentia ipsis nociva esse poterat, ut S. Thos
in p. 3. d. 22. q. 3. a. 1. ad 3. advertit. Unde recte S. Bernar-
dus 6. de Asc. concludit: Si Apostoli carni Dominica inha-
tes, qua sola sancta erat, Spiritu Santo repleri nequivers
donec tolleretur ab eis, tu carni tua (aut Proximi tui) astri-
Et conglutinatus, illius meracissimum Spiritum te putas
suscipere, nisi carneis istis consolationibus funditus renun-
care tentaveris? Porro indicia hujus carnalis amoris pulchra
indicavit S. Laurentius Justin. ac discipl. perfect. Monast. c
dum ait: Hic amor cum in carne imprudentis exortus, rada
mittere, ac pullulare cōperit, corporalem querit dilectio
sentiam; cum eodem cohabitare, cum eodem loqui desiderat
Sicut autem ex ipsis gaudet aspectu, ita absentia cōtristat
solus sicut cum eo, que sensualiter diligit, loqui: solus cum
conversari, quia in illius mente habitare jam cōpedit. Li-
quippe invidia acceditur, si quempiam ab eodem diligenter
eodem conversari prospexerit. Absentiam etiam ipsius
gnam sibi delectationis salturam estimat, sicut enim singu-
riter amat, ita Et amari vult, atq; caco seductus errore, ig-
rat se vesano amore percussū. Quare si Operari⁹ talia in sei-
dicia advertit, illa sibi Teresiae verba l.c. applicet: si volun-
tate nobis mala hauriuntur, etiam si incommodum statim non nostrum
riatur. Qualia vero sint haec damna, quae ex tali carnali astru-
ctu, & sensuali amore nascuntur, S. Theresia in itin. perfec haec
4. sequentibus verbis patheticè describit: videtur quod num
excessus in charitate nullum inter nos damnū adferre per cave-
tantum tamē damni. Et imperfectionis secū trahit, ut ne patia-
nem id credere mihi persuadeam, nisi qui suis id oculis per-
ixerit. Hic namq; Diabolus intricatissimas excitat tricā
in conscientia eorum, qui non nisi rudi quodā modo Deo
cere, Et servire studēt, parū aut vix sentiuntur, adeo ut
etiam virtutem esse putent; at qui perfectioni comparandi haun-
tendūt, id optime intelligunt. Hoc namq; voluntati suū p
latim robur eripit, ne illa se Deo amando totum impene
communitati vero quam evidentissima damna creat. C. præl.
quantopere alienus debeat esse hic carnalis affectus à V Puè
Apostolico, Christus ipse satis ostendit, dum suam Apoſtolum
humanitatem per ascensionem subtraxit, quia ipsum non
tum spiritualiter, sed etiam carnaliter diligebant, & sic
poralis ejus præsentia ipsis nociva esse poterat, ut S. Thos
in p. 3. d. 22. q. 3. a. 1. ad 3. advertit. Unde recte S. Bernar-
dus 6. de Asc. concludit: Si Apostoli carni Dominica inha-
tes, qua sola sancta erat, Spiritu Santo repleri nequivers
donec tolleretur ab eis, tu carni tua (aut Proximi tui) astri-
Et conglutinatus, illius meracissimum Spiritum te putas
suscipere, nisi carneis istis consolationibus funditus renun-
care tentaveris? Porro indicia hujus carnalis amoris pulchra
indicavit S. Laurentius Justin. ac discipl. perfect. Monast. c
dum ait: Hic amor cum in carne imprudentis exortus, rada
mittere, ac pullulare cōperit, corporalem querit dilectio
sentiam; cum eodem cohabitare, cum eodem loqui desiderat
Sicut autem ex ipsis gaudet aspectu, ita absentia cōtristat
solus sicut cum eo, que sensualiter diligit, loqui: solus cum
conversari, quia in illius mente habitare jam cōpedit. Li-
quippe invidia acceditur, si quempiam ab eodem diligenter
eodem conversari prospexerit. Absentiam etiam ipsius
gnam sibi delectationis salturam estimat, sicut enim singu-
riter amat, ita Et amari vult, atq; caco seductus errore, ig-
rat se vesano amore percussū. Quare si Operari⁹ talia in sei-
dicia advertit, illa sibi Teresiae verba l.c. applicet: si volun-

non nostra magis in hanc, quam illam Personam propendeat, non ali astrum est, acriter ei resistere, & nullatenus permittere, ut certe haec nobis affectio dominetur. Sed amemus virtutes, & bona quinum internum, & semper omni, quam possumus, cura & studio re p[ro]caveamus, ne externum hoc aliquo in pretio habeamus. Non ut nos patiamur, ut voluntas nostra alicujus sit mancipium, nisi ille per Ius duntaxat, qui illam pretioso suo sanguine sibi emit.

III. Secundum periculum est, ne occasione talium Visitacionum in gulæ vitium degeneret Zelus, & vanæ consolatiunculae ex esculentis & poculentis apud eos, qui visitantur, hauriendæ querantur; licet enim Christus, teste S. Hieronymo l. 1. in c. 9. Matt. iverit ad convivia Peccatorum, ut occasionem haberet docendi, & Spirituales suis Invitatoribus præberet cibos; idemque alij etiam sanctissimi viri, præcessores à V. P[ro]p[ter]e SS. Ignatius & Franciscus Xaverius præstiterint; de quo postulatum priore Maffeus l. 1. c. 8. sic loquitur: Non solùm venientes ad se benigno excipiebat alloquio, sed etiam invitatus interdum ab aliis ad prandium, minimè recusabat accedere, nimirum eo consilio, ut ex re & tempore, sumpta occasione, qui se in Dei gratiam terrestri pavissent cibo, eisdem ipse spiritualibus epulis, & opportuna quâdam adhortatione reficeret. Atque hunc in modum, adjuvante Domino, per multos ad arctam salutis semitam à via lata & spatiofa perduxit. De posteriore verò scilicet S. Xaverio Tursellinus l. 6. vit. c. 10. testatur, cum prandendo apud externos multas concubinas ab ijsdem abstulisse; quia tamen ex una parte pauci, ut S. Vincentius tr. de vit. Spir. c. 8. ad gulæ dominum pertingunt; ex altera verò parte sacerdtales, teste S. Basilio in constit. Monast. c. 7. si quempiam ex Clericis vel Religiosis adverterint, qui non usquequaque inclementer corpus tractet, ac vel tantillum necessitati illius subveniat, hunc conviciis, calumniisque proscindunt, derivatique ab uno in cunctos proterviā, petulantiaque universos pariter lurcones, helluonésque appellant; & præterea, ut S. Hieronymus in epist. ad Nepot. ait, facile contemnitur Clericus, qui ad prandium sape vocatus ire non recusat; ideo rectius ferè facit Operarius, si consilium & monitum Concilii Aquileensis can. de vit. & honest. Cleric. sic loquentis sequatur: Convivia, & nimiam Laicorum familiaritatem, multarum offendarum, & scandal-

scandalorū originem Clerici in quo cungo statu constituti do-
gere debent, ut quemadmodum S. Hieronymus l.c. ait, Co-
latores non potius Laici in mæroribus suis, quam Convivia rici-
prosperis noverint. Si tamen aliquando ratio & utilitas ver-
dens non declinari permittat ejusmodi convivia, aut com-
tationes, saltem duas cautiones adhibere statuat, quarū p[ro] i[n]d[ic]atione
S. Chrysostomus tradidit, & S. Gregorius Nazianz. exem-
suo confirmavit, ut scilicet se non tam sponte, quām alio gis-
motivo tractum esse, & ejusmodi convivia pro suppicio led-
tiūs, quām recreatione se habere ostendat; sic enim & vera per-
tionem sibi conciliabit, & efficiet, ut verecunda commissio Na-
tione permoti, deinceps à frequentiori invitatione abstine[n]t.
Alteram S. Franciscus Xaverius sequentibus verbis sugge[re].
ut in vita l. 6. c. 12. videre est: Si quando te in peccatorum arb-
no herentes ad cœnā aut prandium invitent, donisve colo Re-
videas, ne tua libertas deliniatur muneribus, quo min[us] jan-
crister peccantes admoneat. Itaque ad prandium invitati
non recusabis tu quidem ventre, sed invicem illos ad S. C[on]fessionem invitabis. Ob quam ipsam causam nec ludus eti-
honestus, si occasionem lucri spiritualis spondeat, recusantur. On
est; si enim S. Ignatium fecisse, Ribadeneira l. 5. c. 10. te-
tur, quando cum Doctore quodam Parisiensi, quem min[us] tur-
mediis tentatis, frustra cupiebat Christo lucrifacere, tandem ne
globulorum super mensam jactorum ludum eā conditio for-
suscepit, ut vietus per triginta dies in victoris potestate for-
sicque obtenta mirabiliter (nam ludi illius nec artem, ri-
consuetudinem habebat) victoriā Doctorem ad exercitū
ipsāmque postea etiam emendationem vitæ perduxit.

IV. Tertium periculum, nec minus grave est, ne in lingue pie
labatur, & grande sibi, aut aliis damnum creeret; in multiloquacitate
enim, teste Salomone Prov. 10. non deerit peccatum. Centum
unquam alias, in ejusmodi Visitationibus & longioribus conser-
vabulationibus menti ac memorie Operarij obversari debet.
illa S. Hieronymi sententia: Lapis emissus sermo prolatu[n]do
ideo diu ante, quām proferatur, cogitandus. Verē enim ad
ficialis res est, teste Cassidoro super illud Ps. Dixi, custodi
in lubrico fauicum constitutā veritatis rigidā & tenere mem-
ram, cui si incaute frena laxentur, frequenter cōtrase loquuntur;
facilius enim culpa tacendo refugitur, quām loqua-
do. Ce

itutio do. Certe Theophrastus apud Laertium, effreni potius equo, it, Co quām verbo incomposito fidendum dicebat, eò quod plū p-
er vivā rīculi ab hoc, quām illo immineret. Etsi igitur in omnibus
litas & verbis hanc considerationem adhibere debeat Operarius, spe-
cūlū comcialiter tamen in duobus cavendis sermonibus singularem
prī industriam & cautelam usurpare debet, nimirum i. ne, ut
exem. Ecclesiasticus c. 10. monet, in cogitatione sua (& multò ma-
tē alius verbo) Regi detrahatur, & in secreto cubiculi sui non ma-
plicio dedicat diviti, quia & aves portabunt vocem, &, qui habet
cōvent pennas; annunciat sententiam. Id quod clariū S. Gregorius
nūmis Nazianz. orat. 53. n. 10. sequentibus verbis ostendit: Conve-
nienter nullum molestem Verbum in Principes & Proceres projec-
suggerere. Periculum est enim, ne id etiam, quod occulte remotis
orū arbitris dictum fuerit, in lucem forte veniat. Etenim Soli &
de colo Regi magnonuncij celeres & pennati omnia perferunt. Ut
minimū jam olim Juvenalis Sat. 9. agnovit, dum cecinit:

Secretum divitis ullum

Esse putas? servi ut taceant, jumenta loquentur,
Et canis, & postes, & marmora.

Omnis enim sermo ad forensem famā à domesticis manat Au-
thoribus, ut Cicero in epist. de petit. Consul. ait. 2. Ut secre-
tum nullum revelet, sed semper saluberrimi moniti à Salomo-
, tandem ne Prov. 24. dati sit memor: Secretum extraneo ne reveles, ne
conditio forte insultet tibi, cūm audierit, & exprobrare non cesset.
Certè hic vel maximè ante oculos haberi debet commune a-
tem, ratione: Nulli committe secretum, quod prodi non cupis. Id
xercitu quod pius Author damino suo se expertum faretur l. 3. de invit.
t. c. 45. & utinam ad cautelam maiorem, ait, & non ad insi-
in ling. pientiam mihi (& multorum aliorum) Cautus esto (ait qui-
ltiolog. dam) cautus esto, serva apud te, quod dico. Et dum ego fileo,
. Cenit & absconditum credo, nec ille silere potest, quod silendum pe-
ribus cōtinet, sed statim prodit & me, & se, & abiit. O quām bonum ergo,
ari dei & pacificum de aliis silere, nec indifferenter omnia credere,
rolatu, neque de facili ulterius effari, paucis scipsum revelare.

CAPUT II.

DE INSTRVCTIONE APOSTOLICA.

Hæc Instructio eò potissimum tendit, ut Homines in do-
ctrinis ad Christianam fidem pertinentibus rectè, solidé-
do. Ce-
que